

การยอมรับการปฏิบัติตามระบบการผลิตทางการเกษตรที่ถูกต้อง และเหมาะสมสำหรับเงาะของเกษตรกร อำเภอบ้านนาสาร จังหวัดสุราษฎร์ธานี

Adoption of Good Agricultural Practices for Rambutan of Farmers in Ban Nasan District, Surat Thani Province

พัชรภรณ์ เพ็ชรทอง* และจิตพกา ธนปัญญารัชวงศ์
Patcharaporn Pettong* and Jitpaka Thanaphanyaratchawong

ภาควิชาพัฒนาการเกษตร คณะทรัพยากรธรรมชาติ
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่

Abstract

This research aimed to study adoption of Good Agricultural Practices (GAP) for rambutan and relationship personal basic factors, economic and social that relate to adoption of Good Agricultural Practices for rambutan of farmers at Nasan District, Surat Thani Province. Sample units used in this research were 155 farmers who registered in Good Agricultural Practice for rambutan Project. Statistics used for data analysis were percentage, mean, range, standard deviation, and Chi-square test. Test of hypothesis showed that sex, age, household labor and size of rambutan growing area statistically significant related to adoption of Good Agricultural Practices for rambutan at 0.05 level.

Keywords: Adoption; Good Agricultural Practices; rambutan

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการยอมรับการปฏิบัติตามระบบการผลิตทางการเกษตรที่ถูกต้องและเหมาะสม (Good Agricultural Practices : GAP) สำหรับเงาะ และศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล เศรษฐกิจ และสังคม กับการยอมรับการปฏิบัติตามระบบ

* ผู้เขียนที่ให้การติดต่อ

E-mail: jubjub_jubpy@hotmail.com

การผลิตทางการเกษตรที่ถูกต้องและเหมาะสมสำหรับเงาะของเกษตรกร อำเภอบ้านนาสาร จังหวัด สุราษฎร์ธานี กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ เกษตรกรที่มีรายชื่อเข้าร่วมโครงการระบบการผลิตทางการเกษตรที่ถูกต้องและเหมาะสมสำหรับเงาะ จำนวน 155 ราย สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าสูงสุด-ต่ำสุด ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าไค-สแควร์ ผลการวิจัยพบว่า เพศ อายุ แรงงานในครัวเรือน และพื้นที่ปลูกเงาะ มีความสัมพันธ์กับการยอมรับการปฏิบัติตามระบบการผลิตทางการเกษตรที่ถูกต้องและเหมาะสมสำหรับเงาะอย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

บทนำ

ปัจจุบันความปลอดภัยทางด้านอาหารกลายเป็นกระแสหลักของประเทศผู้นำเข้านสินค้า ซึ่งมักอ้างเหตุผลในเรื่องสารพิษตกค้าง เชื้อโรค หรือศัตรูพืชติดไปกับสินค้าเกษตรทำให้เกิดการแพร่ระบาดของศัตรูพืชในประเทศผู้นำเข้าเหล่านั้น จึงมีกฎระเบียบต่างๆ กำหนดขึ้นเพื่อปกป้องความปลอดภัยของผู้บริโภค โดยอิงกฎระเบียบขององค์การการค้าโลก ด้านสุขอนามัยและสุขอนามัยพืช (Sanitary and Phytosanitary Measures : SPS) เพื่อควบคุมสินค้าที่นำเข้าประเทศและที่ผลิตภายในประเทศ (สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ, 2546 : 2) ประเทศไทยในฐานะผู้ผลิตสินค้าเกษตรและอาหารเพื่อส่งออกรายใหญ่ของโลกจึงจำเป็นต้องเร่งแก้ไขและเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันสินค้าเกษตรและอาหารให้มากขึ้น โดยต้องเน้นให้มีความปลอดภัยทางด้านอาหารตั้งแต่กระบวนการผลิตในระดับไร่นาไปจนกระทั่งถึงมือผู้บริโภค (อุดมพร สุพศุตร์, 2548 : 92-93) ในปี พ.ศ. 2547 รัฐบาลจึงได้มีการประกาศให้เป็นปีที่เริ่มต้นอาหารปลอดภัยแห่งชาติ ซึ่งอาหารที่ผลิตและบริโภคในประเทศต้องมีความปลอดภัยและได้มาตรฐานทัดเทียมกับสากลอันนำไปสู่การเป็นครัวของโลก โดยกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงได้มอบหมายให้กรมวิชาการเกษตรและกรมส่งเสริมการเกษตรร่วมกันรณรงค์ให้เกษตรกรผลิตพืชและอาหารที่มีคุณภาพและปลอดภัยได้มาตรฐาน โดยนำระบบการผลิตทางการเกษตรที่ถูกต้องและเหมาะสม (Good Agricultural Practices : GAP) มาใช้เป็นแนวทางการปฏิบัติงานเพื่อให้เกษตรกรสามารถนำไปปรับปรุงกระบวนการผลิตให้มีคุณภาพที่ดีตรงตามมาตรฐานที่กำหนด มีความปลอดภัยทั้งผู้ผลิตและผู้บริโภค และไม่ทำให้เกิดมลพิษต่อสิ่งแวดล้อม (เฉลิมศรี คู่มมะ, 2547 : 2)

เงาะเป็นพืชชนิดหนึ่งในจำนวน 27 พืช ที่กรมวิชาการเกษตรได้กำหนดเป้าหมายให้เป็นพืชที่จะต้องเข้าสู่ระบบการผลิตทางการเกษตรที่ถูกต้องและเหมาะสม เนื่องจากเงาะเป็นไม้ผลที่ประเทศไทยมีการผลิตในปริมาณมากและมีศักยภาพในการส่งออกและยังเป็น

ไม้ผลเศรษฐกิจที่สำคัญชนิดหนึ่งในภาคใต้ของประเทศไทย โดยปลูกมากในแถบจังหวัด นครศรีธรรมราช สุราษฎร์ธานี และนราธิวาส โดยเฉพาะอำเภอบ้านนาสาร ซึ่งเป็นอำเภอ ที่มีชื่อเสียงในการผลิตเงาะมาช้านานและมีพื้นที่ปลูกมากที่สุดในจังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยมีพื้นที่ปลูกทั้งหมด 21,540 ไร่ (สำนักงานเกษตรจังหวัดสุราษฎร์ธานี, 2551 : 1) ซึ่ง การผลิตเงาะที่ผ่านมายังมีการปฏิบัติดูแลรักษาที่ไม่เหมาะสม ทำให้ผลผลิตมีคุณภาพต่ำ และมีปริมาณมาก ส่งผลให้ราคาผลผลิตตกต่ำ ดังนั้นเพื่อให้การผลิตเงาะมีคุณภาพ ได้มาตรฐานและปลอดภัยต่อผู้บริโภค จึงได้นำระบบการผลิตทางการเกษตรที่ถูกต้องและ เหมาะสมมาใช้ในการส่งเสริมการผลิตเงาะให้แก่เกษตรกร เพื่อให้เกษตรกรสามารถผลิต เงาะที่มีคุณภาพ ได้มาตรฐานและเป็นที่ต้องการของตลาด แต่จากการดำเนินงานที่ผ่านมา เกษตรกรส่วนใหญ่ยังมีการปฏิบัติตามระบบการผลิตทางการเกษตรที่ถูกต้องและเหมาะสม ไม่ดีเท่าที่ควร ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาถึงการยอมรับการปฏิบัติตามระบบการผลิต ทางการเกษตรที่ถูกต้องและเหมาะสมของเกษตรกร อำเภอบ้านนาสาร จังหวัดสุราษฎร์ธานี ว่ามีปัจจัยอะไรบ้างที่มีผลต่อการยอมรับการปฏิบัติตามระบบการผลิตทางการเกษตรที่ ถูกต้องและเหมาะสมของเกษตรกร เพื่อที่จะนำข้อมูลไปเป็นแนวทางให้กับหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้องในการส่งเสริมเกษตรกรนำไปใช้ในการวางแผนส่งเสริมเกษตรกรต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการยอมรับการปฏิบัติตามระบบการผลิตทางการเกษตรที่ถูกต้องและ เหมาะสมสำหรับเงาะของเกษตรกร อำเภอบ้านนาสาร จังหวัดสุราษฎร์ธานี
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล เศรษฐกิจ และสังคม กับการยอมรับการปฏิบัติตามระบบการผลิตทางการเกษตรที่ถูกต้องและเหมาะสมสำหรับ เงาะของเกษตรกร อำเภอบ้านนาสาร จังหวัดสุราษฎร์ธานี

สมมติฐานการวิจัย

สมมติฐานที่ 1 ปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ การปลูกเงาะ มีความสัมพันธ์กับการยอมรับการปฏิบัติตามระบบการผลิตทางการเกษตร ที่ถูกต้องและเหมาะสมสำหรับเงาะ

สมมติฐานที่ 2 ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ได้แก่ จำนวนแรงงานในครัวเรือน รายได้รวม-ของครัวเรือน พื้นที่ปลูกเงาะ การกู้ยืมเงินจากแหล่งสินเชื่อทางการเกษตร ราคาผลผลิตเงาะ GAP มีความสัมพันธ์กับการยอมรับการปฏิบัติตามระบบการผลิตทางการเกษตรที่ถูกต้อง และเหมาะสมสำหรับเงาะ

สมมติฐานที่ 3 ปัจจัยด้านสังคม ได้แก่ การเป็นสมาชิกกลุ่มทางการเกษตร การมีตำแหน่งทางสังคม การไปติดต่อเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร การไปศึกษาดูงาน การฝึกอบรม มีความสัมพันธ์กับการยอมรับการปฏิบัติตามระบบการผลิตทางการเกษตรที่ถูกต้องและเหมาะสมสำหรับเงาะ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย

แนวทางในการวางแผนการส่งเสริมและการเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับระบบการจัดการคุณภาพเกษตรดีที่เหมาะสมสำหรับเงาะของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร เพื่อให้เกษตรกรสามารถนำระบบการผลิตทางการเกษตรที่ถูกต้องและเหมาะสมไปปฏิบัติในการผลิตเงาะให้มีคุณภาพได้มาตรฐานและปลอดภัยต่อผู้บริโภคเพิ่มมากขึ้น

นิยามศัพท์

1. เกษตรกร หมายถึง เกษตรกรผู้ผลิตเงาะที่ขึ้นทะเบียนเป็นสมาชิกผู้เข้าร่วมโครงการระบบการผลิตทางการเกษตรที่ถูกต้องและเหมาะสมสำหรับเงาะ อำเภอบ้านนาสาร จังหวัดสุราษฎร์ธานี ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2547-2550

2. การยอมรับการปฏิบัติตามระบบการผลิตทางการเกษตรที่ถูกต้องและเหมาะสมสำหรับเงาะ หมายถึง การที่เกษตรกรตัดสินใจยอมรับนำเอาระบบการจัดการคุณภาพเกษตรดีที่เหมาะสมไปปฏิบัติในกระบวนการผลิตเงาะ ซึ่งวัดจากการปฏิบัติของเกษตรกรในด้านแหล่งน้ำ พื้นที่ปลูก การใช้วัตถุดิบทรายทางการเกษตร การผลิตให้ปลอดภัยจากศัตรูพืช การผลิตให้ได้ผลิตผลเงาะที่ผลโตจำนวนผลไม่มากกว่า 28 กิโลกรัม การเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว การเก็บรักษาและการขนย้ายผลิตผล ตลอดจนการบันทึกข้อมูลได้อย่างถูกต้อง

3. เกษตรกรที่มีการยอมรับการปฏิบัติตามระบบการผลิตทางการเกษตรที่ถูกต้องและเหมาะสมระดับมาก หมายถึง การนำระบบการผลิตทางการเกษตรที่ถูกต้องและเหมาะสมไปใช้ในการปฏิบัติ เท่ากับหรือมากกว่าค่าเฉลี่ยของคะแนนการปฏิบัติของเกษตรกร คือ คะแนนการปฏิบัติเท่ากับหรือมากกว่า 35 คะแนน

4. เกษตรกรที่มีการยอมรับการปฏิบัติตามระบบการผลิตทางการเกษตรที่ถูกต้องและเหมาะสมระดับน้อย หมายถึง การนำระบบการผลิตทางการเกษตรที่ถูกต้องและเหมาะสมไปใช้ในการปฏิบัติ น้อยกว่าค่าเฉลี่ยของคะแนนการปฏิบัติของเกษตรกร คือ คะแนนการปฏิบัติน้อยกว่า 35 คะแนน

5. ระบบ GAP หมายถึง ระบบการผลิตทางการเกษตรที่ถูกต้องและเหมาะสม

6. ตำแหน่งทางสังคม หมายถึง ตำแหน่งอย่างเป็นทางการของเกษตรกร เช่น สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน กรรมการหมู่บ้าน ฯลฯ

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัย คือ เกษตรกรตามทะเบียนรายชื่อที่เข้าร่วมโครงการระบบการผลิตทางการเกษตรที่ถูกต้องและเหมาะสมสำหรับเงาะ อำเภอบ้านนาสาร จังหวัดสุราษฎร์ธานี ในปี พ.ศ. 2547-2550 มีจำนวนทั้งสิ้น 252 คน ทำการคำนวณเพื่อหาขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ Yamane (1973:727-728 อ้างถึงใน ชวิศา เหล่าธรรมยิ่งยง หนูคง, 2549, หน้า 199)

$$\text{สูตรที่ใช้คำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่าง } n = \frac{N}{1+N(e)^2}$$

เมื่อ e = ค่าของความคลื่อนของการสุ่มที่เกิดขึ้น ที่แตกต่างจากค่าความจริง โดยสามารถกำหนดตามความต้องการในที่นี้กำหนดไม่เกินร้อยละ 0.05

n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

N = ขนาดของมวลประชากร

เมื่อกำหนดข้างต้น ได้กลุ่มตัวอย่างเกษตรกรจำนวน 155 คน จากนั้นทำการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (stratified random sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามแบบมีโครงสร้าง (questionnaires) ประกอบด้วยคำถามปลายปิด (close-ended questionnaires) คำถามปลายเปิด (open-ended questionnaires) และคำถามกึ่งปิดกึ่งเปิด (semi-questionnaires) โดยเนื้อหาของแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน ประกอบไปด้วย

ตอนที่ 1 ข้อมูลลักษณะพื้นฐานส่วนบุคคล เศรษฐกิจ และสังคมของเกษตรกร

ตอนที่ 2 ข้อมูลการยอมรับการปฏิบัติตามระบบการผลิตทางการเกษตรที่ถูกต้อง

และเหมาะสมสำหรับเงาะของเกษตรกร ซึ่งประกอบด้วยข้อคำถาม 8 ด้าน รวมทั้งหมด 47 ข้อ แต่ละข้อจะให้เกษตรกรเลือกตอบว่ามีการยอมรับนำไปปฏิบัติหรือไม่ โดยจะให้คะแนนเกษตรกรที่ตอบว่ายอมรับไปปฏิบัติข้อละ 1 คะแนน และจะไม่ให้คะแนนเมื่อไม่นำไปปฏิบัติ รวมคะแนนทั้งหมด 47 คะแนน นำคะแนนที่ได้ของแต่ละคนมารวมและคำนวณหาค่าเฉลี่ย ต่อจากนั้นนำคะแนนมาจัดระดับการยอมรับการปฏิบัติ โดยใช้หลักเกณฑ์ว่าเกษตรกรที่มีคะแนนระดับการยอมรับนำไปปฏิบัติสูงกว่าหรือเท่ากับคะแนนเฉลี่ยขึ้นไป เป็นผู้ที่มีการยอมรับอยู่ในระดับสูงหรือระดับมาก ส่วนเกษตรกรที่มีคะแนนระดับการยอมรับนำไปปฏิบัติต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ย เป็นผู้ที่มีการยอมรับอยู่ในระดับต่ำหรือระดับน้อย

การทดสอบแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบความเที่ยงตรง (validity) ของแบบสอบถาม โดยการนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นมาปรึกษาต่อประธานกรรมการที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (content validity) จนมีความสมบูรณ์เพียงพอที่จะใช้เก็บรวบรวมข้อมูล จากนั้นนำแบบสอบถามไปทดสอบ (pre-test) กับเกษตรกรตามทะเบียนรายชื่อที่เข้าร่วมโครงการระบบการผลิตทางการเกษตรที่ถูกต้องและเหมาะสมสำหรับเงาะที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน จากนั้นนำแบบสอบถามมาปรับปรุงให้มีความเหมาะสมและสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ก่อนนำไปใช้เก็บข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

นำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามมาทำการวิเคราะห์หาค่าทางสถิติด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปสำเร็จรูปดังนี้

1) วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคล เศรษฐกิจ สังคม และการยอมรับการปฏิบัติตามระบบการผลิตทางการเกษตรที่ถูกต้องและเหมาะสมสำหรับเงาะของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้ค่าร้อยละ (percentage) ค่าเฉลี่ย (mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) และค่าพิสัย (range)

2) การทดสอบสมมติฐาน เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล เศรษฐกิจ และสังคม กับการยอมรับการปฏิบัติตามระบบการผลิตทางการเกษตรที่ถูกต้องและเหมาะสมสำหรับเงาะ ใช้สถิติทดสอบไค-สแควร์ (chi-square test) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

การวิเคราะห์ผลการวิจัย

ข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคล เศรษฐกิจ และสังคมของเกษตรกร

จากการศึกษา พบว่า เกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการระบบการผลิตทางการเกษตรที่ถูกต้องและเหมาะสมสำหรับเงาะส่วนใหญ่เป็นเพศชายร้อยละ 75 อายุเฉลี่ยประมาณ 53 ปี จบการศึกษาระดับประถมศึกษาตอนต้น มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 4 คน เป็นแรงงานด้านการเกษตรเฉลี่ย 2 คน มีประสบการณ์ปลูกเงาะเฉลี่ย 20 ปี ซึ่งเกษตรกรส่วนใหญ่มีการประกอบอาชีพทำสวนยางพาราเป็นอาชีพหลักและทำสวนเงาะเป็น อาชีพรอง มีรายได้รวมจากการประกอบอาชีพหลักและรองเฉลี่ย 278,187 บาทต่อปี และมีการกู้ยืมเงินจากแหล่งสินเชื่อทางการเกษตรร้อยละ 58 กู้ยืมจาก ธ.ก.ส. กองทุนหมู่บ้าน ญาติ/พี่น้อง ตามลำดับ เกษตรกรมีพื้นที่ทำการเกษตรเฉลี่ย 29 ไร่ เป็นพื้นที่ปลูกเงาะเฉลี่ย 10 ไร่ และส่วนใหญ่ทำการปลูกเงาะตามระบบ GAP ทั้งหมดของพื้นที่ปลูก มีการจ้างแรงงานในการผลิตเงาะ ร้อยละ 67 ซึ่งส่วนใหญ่จ้างในลักษณะชั่วคราว เพื่อทำการ เก็บเกี่ยวและคัดแต่งกิ่ง การขายผลผลิตเงาะตามระบบ GAP ส่วนใหญ่จะขายให้พ่อค้าคนกลางในราคาเฉลี่ย 7 บาทต่อกิโลกรัม เกษตรกรส่วนใหญ่และเป็นสมาชิกกลุ่มทางการเกษตรร้อยละ 85 ซึ่ง ได้แก่ สมาชิกกองทุนหมู่บ้าน ลูกค้า ธ.ก.ส. กลุ่มเกษตรกรต่าง ๆ ตามลำดับ แต่มีตำแหน่งทางสังคมเพียงร้อยละ 26 ในปี พ.ศ. 2550 มีเกษตรกรเคยไปติดต่อเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรขณะทำการปลูกเงาะตามระบบ GAP ร้อยละ 46 เคยไปทัศนศึกษาร้อยละ 19 และเคยเข้าฝึกอบรมเรื่องต่าง ๆ หลังจากการอบรมเกี่ยวกับระบบ GAP ร้อยละ 68

ข้อมูลการยอมรับการปฏิบัติตามระบบการผลิตทางการเกษตรที่ถูกต้องและเหมาะสมสำหรับเงาะของเกษตรกร

การยอมรับการปฏิบัติตามระบบการผลิตทางการเกษตรที่ถูกต้องและเหมาะสมสำหรับเงาะ พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่มีการยอมรับนำระบบการผลิตทางการเกษตรที่ถูกต้องและเหมาะสมไปปฏิบัติในการผลิตเงาะ แต่ยังมีบางเรื่องที่เกษตรกรมีการยอมรับนำไปปฏิบัติน้อย ได้แก่ 1) เรื่องการเก็บตัวอย่างน้ำที่ใช้ในการผลิตไปวิเคราะห์ ทั้งนี้เนื่องจาก แหล่งน้ำที่นำมาใช้ในการผลิตเงาะไม่มีความเสี่ยงจากการปนเปื้อน เช่น ไม่อยู่ใกล้โรงงานอุตสาหกรรม คอกปศุสัตว์ และแหล่งน้ำเสียจากชุมชน ตามเกณฑ์ที่กำหนดในระเบียบการปฏิบัติตามระบบการผลิตทางการเกษตรที่ถูกต้องและเหมาะสม แต่เกษตรกรก็มีความเห็นว่าควรมีการเก็บตัวอย่างน้ำไปวิเคราะห์ เพื่อให้แน่ใจว่าน้ำที่ใช้ไม่มีการปนเปื้อน

ตามที่ได้ตรวจประเมินเบื้องต้น 2) เรื่องการจัดทำประวัติการใช้ที่ดินย้อนหลังอย่างน้อย 3 ปี เนื่องจากเกษตรกรไม่มีความรู้ในการทำประวัติสวนและการใช้ที่ดิน แต่เกษตรกรก็เห็นด้วยว่าควรมีการจัดทำประวัติการใช้ที่ดิน เพราะว่า เมื่อมีปัญหาในการผลิตตามมาภายหลังสามารถนำข้อมูลที่มีอยู่มาตรวจสอบ 3) เรื่องการใช้ปุ๋ยเคมีสูตร 15-15-15 หรือ 16-16-16 อัตราเป็นกิโลกรัมต่อต้นเท่ากับ 1 ใน 3 ของเส้นผ่าศูนย์กลางทรงพุ่มเป็นเมตร ในระยะการเตรียมความพร้อมของต้นเงาะหลังการเก็บเกี่ยวและใช้ปุ๋ยสูตร 13-13-21 อัตราเป็นกิโลกรัมต่อต้นเท่ากับ 1 ใน 3 ของเส้นผ่าศูนย์กลางทรงพุ่มเป็นเมตร ในระยะการส่งเสริมการพัฒนาการของผล ซึ่งพบว่า ส่วนใหญ่เกษตรกรจะใส่ปุ๋ยเคมีตามสูตรที่กรมวิชาการเกษตรแนะนำในเอกสาร แต่อัตราการใช้ปุ๋ยจะใส่ประมาณ 1-2 กิโลกรัมต่อต้น เนื่องจากเกษตรกรไม่เข้าใจการใส่ปุ๋ยตามอัตราส่วนที่กรมวิชาการเกษตรแนะนำในเอกสาร แต่เกษตรกรก็เห็นว่าควรปฏิบัติให้ถูกต้องตามคำแนะนำ เพื่อให้ปริมาณของปุ๋ยที่ใส่มีความเหมาะสมต่อความต้องการของพืช 4) เรื่องการงดให้น้ำประมาณ 25-30 วัน เพื่อกระตุ้นให้เงาะมีการออกดอก และการช่วยผสมเกสรเงาะ เกษตรกรมีการปฏิบัติน้อย เนื่องจากส่วนใหญ่เงาะจะมีการติดผลมากตามธรรมชาติอยู่แล้ว จึงทำให้เกษตรกรไม่เห็นความสำคัญในการกระตุ้นให้เกิดการออกดอก 5) เรื่องการตัดแต่งซ่อผลเงาะให้เหลือ 10 ผลต่อซ่อ เมื่อพบว่าต้นเงาะติดผลมากกว่า 10 ผลต่อซ่อ ซึ่งเกษตรกรก็เห็นด้วยว่าควรมีการปฏิบัติให้ถูกต้อง แต่เนื่องจากปัญหาแรงงานในการผลิตเงาะมีจำนวนน้อย หากมีการตัดแต่งซ่อผลเงาะก็ต้องมีการจ้างแรงงานเพิ่ม ซึ่งจะเป็นการเพิ่มต้นทุนในการผลิตให้เกษตรกรเกษตรกรจึงไม่ปฏิบัติ 6) เรื่องการรวบรวมซ่อผลเงาะที่เก็บเกี่ยวแล้วใส่ตะกร้าพลาสติก หรือ แข่งที่กรุภายในด้วยกระดาษหรือกระสอบปุ๋ยที่สะอาดป้องกันไม่ให้ผลกระแทกฆ่าเวลาขนย้าย เนื่องจากเกษตรกรขายผลผลิตให้แก่พ่อค้าคนกลางที่มารับซื้อที่สวน ซึ่งจะนำภาชนะมาให้เกษตรกรทำการบรรจุผลผลิตที่เก็บเกี่ยว เกษตรกรจึงไม่ปฏิบัติ และ 7) เรื่องผลผลิตที่อยู่ระหว่างการเก็บรักษาและขนย้าย มีการติดรหัสหรือเครื่องหมายแสดงแหล่งผลิต และวัน เดือน ปี ที่ทำการเก็บเกี่ยวบนภาชนะที่บรรจุ เนื่องจากผลผลิตส่วนใหญ่เกษตรกรขายให้แก่พ่อค้าคนกลางซึ่งเป็นการขายผลผลิตในรูปแบบเดียวกับการผลิตทั่วไป (เคมี) เกษตรกรจึงไม่ได้ปฏิบัติ แต่ก็มีการจัดบันทึกการขายไว้ในแบบบันทึก ดังนั้น เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรจึงควรให้ความรู้แก่เกษตรกรเพิ่มเติมในส่วนที่เกษตรกรยังมีการปฏิบัติได้ไม่ถูกต้อง เพื่อให้เกษตรกรมียอมรับนำไปปฏิบัติได้ถูกต้องตามระบบการผลิตทางการเกษตรที่ถูกต้องและเหมาะสมในทุกขั้นตอน (ดังตารางที่ 1)

ตารางที่ 1 การยอมรับการปฏิบัติตามระบบการผลิตทางการเกษตรที่ถูกต้องและเหมาะสมสำหรับเงาของเกษตรกร

(N=155)

ข้อปฏิบัติตามระบบ GAP	การยอมรับ			
	ปฏิบัติ		ไม่ปฏิบัติ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. แหล่งน้ำและการใช้น้ำ				
1.1 ใช้น้ำที่สะอาดล้างผลผลิตหลังการเก็บเกี่ยว	155	100.00	-	-
1.2 ใช้น้ำที่สะอาดในกระบวนการผลิตเงา	152	98.06	3	01.94
1.3 มีการเก็บตัวอย่างน้ำไปวิเคราะห์	44	28.39	111	71.61
2. พื้นที่ปลูก				
2.1 จัดทำข้อมูลประจำแปลง	136	87.74	19	12.26
2.2 มีการเก็บตัวอย่างดินไปวิเคราะห์	93	60.00	62	40.00
2.3 จัดทำประวัติการใช้ที่ดินย้อนหลัง	44	28.39	111	71.61
3. การใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตร				
3.1 ใช้สารเคมีตามคำแนะนำของกรมวิชาการ เกษตรหรือคู่มือระบบ GAP	155	100.00	-	-
3.2 ปิดฝาภาชนะบรรจุสารเคมีหลังเลิกใช้และ เก็บในที่เก็บสารเคมี	155	100.00	-	-
3.3 อาบน้ำ สระผม และเปลี่ยนเสื้อผ้าทันทีหลัง การพ่นสารเคมีทุกครั้ง	155	100.00	-	-
3.4 ซักเสื้อผ้าให้สะอาดทุกครั้งหลังฉีดพ่น สารเคมี	155	100.00	-	-
3.5 ใช้สารเคมีที่ขึ้นทะเบียนถูกต้องตามกฎหมาย	153	98.71	2	1.29
3.6 อ่านฉลากก่อนใช้สารเคมีทุกครั้ง	153	98.71	2	1.29
3.7 พ่นสารเคมีในช่วงเช้าหรือเย็นขณะลมสงบ	153	98.71	2	1.29
3.8 หยุดใช้สารเคมีก่อนการเก็บเกี่ยวผลผลิต ตามที่ระบุไว้ในฉลากกำกับการใช้สารเคมี แต่ละชนิด	153	98.71	2	1.29

ตารางที่ 1 (ต่อ)

(N=155)

ข้อปฏิบัติตามระบบ GAP	การยอมรับ			
	ปฏิบัติ		ไม่ปฏิบัติ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
3.9 ใช้สารเคมีให้หมดในคราวเดียวกัน	151	97.41	4	2.59
3.10 ศึกษาชนิดของโรคและแมลงศัตรูพืชและ อัตราการใช้สารเคมี	146	94.19	9	5.81
3.11 ศึกษาการใช้เครื่องพ่นกับอุปกรณ์หัวฉีดและ วิธีพ่นสารเคมีที่ถูกต้อง	115	74.19	40	25.81
4. การจัดการเพื่อให้ได้ผลผลิตที่ปลอดภัยจากศัตรูพืช				
4.1 สำรวจการเข้าทำลายของโรคและแมลงศัตรู เงาะในระยะ พัฒนาการของผล	151	97.42	4	2.58
4.2 ป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรูเงาะในระยะ พัฒนาการของผล	149	96.13	6	3.87
5. การจัดการผลิตให้ได้ผลผลิตเงาะที่ผลโต จำนวนผล ไม่มากกว่า 28 ผลต่อกิโลกรัม				
<u>ระยะเตรียมความพร้อมของต้นเงาะหลังการเก็บเกี่ยว</u>				
5.1 ตัดแต่งกิ่งแขนง กิ่งที่เป็นโรค และกิ่งที่หัก หักเสียหายทิ้งไป	153	98.71	2	1.29
5.2 ป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรูพืชตาม คู่มือ GAP	132	85.16	23	14.84
5.3 ให้น้ำแก่ต้นเงาะเมื่อฝนทิ้งช่วงนานเกิน 7 วัน	120	77.42	35	22.58
5.4 ตัดแต่งปลายพุ่มต้นเงาะ	109	70.32	46	29.67
5.5 ให้น้ำพุทางดินสูตร 15-15-15 หรือ 16-16-16 อัตราเป็นกิโลกรัม ต่อต้นเท่ากับ 1 ใน 3 ของ เส้นผ่าศูนย์กลางทรงพุ่มเป็นเมตร	44	28.39	111	71.61
<u>ระยะชักนำให้ออกดอก ส่งเสริมการพัฒนาของช่อดอก และส่งเสริมการติดผลของเงาะ</u>				
5.6 ป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรูพืชทำลาย ช่อดอก	150	96.77	5	3.23

ตารางที่ 1 (ต่อ)

(N=155)

ข้อปฏิบัติตามระบบ GAP	การยอมรับ			
	ปฏิบัติ		ไม่ปฏิบัติ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
5.7 งดให้น้ำประมาณ 25-30 วัน เพื่อกระตุ้นให้เงาะออกดอก	75	48.39	80	51.61
5.8 มีการช่วยผสมเกสรให้เงาะ	61	39.35	94	60.65
<u>ระยะส่งเสริมการพัฒนาของผลเงาะ</u>				
5.9 ให้น้ำอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่องเมื่อผลเงาะอายุ 6 สัปดาห์หลังดอกบานจนเก็บเกี่ยว	149	96.13	6	3.87
5.10 สำรวจจำนวนผลต่อช่อ เมื่อผลเงาะอายุ 3-4 สัปดาห์หลังดอกบาน	119	76.77	36	23.23
5.11 ให้น้ำทางดินสูตร 13-13-21 อัตราเป็นกิโลกรัมต่อต้นเท่ากับ 1 ใน 3 ของเส้นผ่าศูนย์กลางทรงพุ่ม เป็นเมตร	42	27.10	113	72.90
5.12 เมื่อต้นเงาะติดผลมากกว่า 10 ผลต่อช่อได้มีการคัดแต่งช่อผลเงาะให้เหลือ 10 ผลต่อช่อ	32	20.65	123	79.35
6. การเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว				
<u>วิธีการเก็บเกี่ยว</u>				
6.1 เก็บผลเงาะเมื่อผิวผลเงาะเปลี่ยนจากสีเขียวเป็นสีเขียวปนเหลืองเข้มแดง และขนมีสีเขียว	155	100.00	-	-
6.2 ใช้กรรไกรคมและสะอาดตัดช่อผลจากต้น	138	89.03	17	10.97
6.3 รวบรวมช่อผลเงาะที่เก็บเกี่ยวแล้วใส่ตะกร้าพลาสติกหรือข่งที่กรุภายในด้วยกระดาษหรือกระสอบปุยที่สะอาดป้องกันไม่ให้ผลกระแทกซ้ำ	57	36.77	98	63.23
<u>การปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว</u>				
6.4 คัดแยกผลที่เสียหายจากการเก็บเกี่ยวหรือมีตำหนิจากโรคและแมลงออก	149	96.13	6	3.87
6.5 ขนย้ายผลิตผลเงาะจากบริเวณที่เก็บเกี่ยวไปยังโรงเรือนหรือในที่ร่มทันทีที่เก็บเกี่ยวเสร็จ	144	92.90	11	7.10

ตารางที่ 1 (ต่อ)

(N=155)

ข้อปฏิบัติตามระบบ GAP	การยอมรับ			
	ปฏิบัติ		ไม่ปฏิบัติ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
6.6 ตัดแต่งผลเงาะให้เหลือเป็นผลเดี่ยวโดยตัดขั้วผลให้มีก้านติดอยู่ไม่เกิน 5 มิลลิเมตร	100	64.52	55	35.48
6.7 กรณีจำหน่ายเป็นเงาะช่อ มีการตัดก้านช่อผลให้ยาวไม่เกิน 20 เซนติเมตรและแต่ละช่อมีผลติดอยู่ไม่ต่ำกว่า 3 ผล	53	34.19	102	65.81
7. การเก็บรักษาและการขนย้ายผลิตผล				
7.1 ทำความสะอาดสถานที่เก็บรักษาผลิตผล	155	100.00	-	-
7.2 แยกภาชนะที่ใช้ในการเก็บผลิตผลออกจากภาชนะที่ใช้ใส่สารเคมี	155	100.00	-	-
7.3 สถานที่เก็บรักษาผลิตผล ไม่อยู่ใกล้แหล่งปฏิกูลมีอากาศถ่ายเทได้ดี และป้องกันสัตว์พาหะนำโรค	147	94.84	8	5.16
7.4 ฉีดรหัสหรือเครื่องหมายแสดงแหล่งผลิตบนภาชนะที่บรรจุ	64	41.29	91	58.71
7.5 ติด วัน เดือน ปี ที่ทำการเก็บเกี่ยวบนภาชนะบรรจุ	57	36.77	98	63.22
8. การบันทึกข้อมูล				
8.1 บันทึกข้อมูลเกี่ยวกับการใช้วัตถุอันตรายการเกษตร	137	88.39	18	11.61
8.2 บันทึกข้อมูลการสำรวจโรคและแมลงศัตรูเงาะ	137	88.39	18	11.61
8.3 บันทึกข้อมูลการตัดแต่งช่อผลและการเก็บเกี่ยว	123	79.35	32	20.65
8.4 บันทึกการปฏิบัติงานเป็นรายแปลง	113	72.90	42	27.10

การศึกษาการยอมรับการปฏิบัติตามระบบการผลิตทางการเกษตรที่ถูกต้องและเหมาะสมสำหรับเงาะของเกษตรกร พบว่า เกษตรกรมีคะแนนการปฏิบัติน้อยที่สุด 22 คะแนน และสูงสุด 47 คะแนน เมื่อนำมาคำนวณหาคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 35 คะแนน นำคะแนนเฉลี่ยมาทำการแบ่งกลุ่ม ปรากฏว่า เกษตรกรที่ได้คะแนนมากกว่าหรือเท่ากับ 35 คะแนน มีร้อยละ 61 เป็นเกษตรกรที่ยอมรับระบบการผลิตทางการเกษตรที่ถูกต้องและเหมาะสมไปปฏิบัติอยู่ในระดับสูงหรือระดับมาก ส่วนเกษตรกรที่ได้คะแนนน้อยกว่า 35 คะแนน มีร้อยละ 39 เป็นเกษตรกรที่ยอมรับระบบการผลิตทางการเกษตรที่ถูกต้องและเหมาะสมไปปฏิบัติอยู่ในระดับต่ำหรือระดับน้อย (ดังตารางที่ 2)

ตารางที่ 2 ระดับการยอมรับการปฏิบัติตามระบบการผลิตทางการเกษตรที่ถูกต้องและเหมาะสมสำหรับเงาะ ของเกษตรกร

(n = 155)

ข้อมูล	จำนวน	ร้อยละ
การยอมรับการปฏิบัติตามระบบการผลิตทางการเกษตรที่ถูกต้องและเหมาะสม		
การยอมรับมาก (35-47 คะแนน)	94	60.65
การยอมรับน้อย (22- 34 คะแนน)	61	39.35
$\bar{X} = 35.48$ คะแนน S.D. = 4.81 คะแนน พิสัย = 22-47 คะแนน		

การทดสอบสมมติฐาน

จากการการทดสอบสมมติฐาน พบว่า เพศ อายุ จำนวนแรงงานในครัวเรือน และพื้นที่ปลูกเงาะ มีความความสัมพันธ์กับการยอมรับการปฏิบัติตามระบบการผลิตทางการเกษตรที่ถูกต้องและเหมาะสมอย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ส่วน ระดับการศึกษา ประสบการณ์การปลูกเงาะ รายได้รวมของครัวเรือน การกู้ยืมเงินจากแหล่งสินเชื่อทางการเกษตร ราคาผลผลิตเงาะ GAP การเป็นสมาชิกกลุ่มทางการเกษตร การมีตำแหน่งทางสังคม การไปติดต่อเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร การไปศึกษาดูงาน และการฝึกอบรม ไม่มีความความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับการยอมรับการปฏิบัติตามระบบการผลิตทางการเกษตรที่ถูกต้องและเหมาะสม (ดังตารางที่ 3)

**ตารางที่ 3 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล เศรษฐกิจ และสังคมกับ
การยอมรับการปฏิบัติตามระบบการจัดการคุณภาพเกษตรดีที่เหมาะสม
สำหรับเงาะ**

ปัจจัย	ไคสแควร์	P_Value
ปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล		
- เพศ	$\chi^2 = 4.59^*$	0.03
- อายุ	$\chi^2 = 5.12^*$	0.03
- ระดับการศึกษา	$\chi^2 = 0.0001$	0.99
- ประสบการณ์ปลูกเงาะ	$\chi^2 = 1.09$	0.30
ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ		
- จำนวนแรงงานในครัวเรือน	$\chi^2 = 4.00^*$	0.04
- รายได้รวมของครัวเรือน	$\chi^2 = 1.49$	0.22
- พื้นที่ปลูกเงาะ	$\chi^2 = 3.95^*$	0.04
- การกู้ยืมเงิน	$\chi^2 = 0.65$	0.42
- ราคาผลผลิตเงาะ GAP	$\chi^2 = 0.57$	0.45
ปัจจัยด้านสังคม		
- การเป็นสมาชิกกลุ่มทางการเกษตร	$\chi^2 = 0.19$	0.66
- การมีตำแหน่งทางสังคม	$\chi^2 = 0.18$	0.67
- การติดต่อกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร	$\chi^2 = 0.59$	0.44
- การเข้าฝึกอบรม	$\chi^2 = 2.78$	0.09
- การไปศึกษาดูงาน	$\chi^2 = 1.36$	0.24

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

อภิปรายผล

จากการวิจัย การยอมรับการปฏิบัติตามระบบการผลิตทางการเกษตรที่ถูกต้องและเหมาะสมสำหรับเงาะของเกษตรกร อำเภอบ้านนาสาร จังหวัดสุราษฎร์ธานี ผู้ศึกษาสามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

การยอมรับการปฏิบัติตามระบบการผลิตทางการเกษตรที่ถูกต้องและเหมาะสมสำหรับเงาะ พบว่า เกษตรกรมีการยอมรับนำระบบการผลิตทางการเกษตรที่ถูกต้องและ

เหมาะสมไปปฏิบัติในการผลิตเงาะอยู่ในเกณฑ์ที่ดี แต่ยังมียางเรื่องที่เกษตรกรปฏิบัติน้อย เช่น ในเรื่องการตัดแต่งข้อผลเงาะ การส่งเสริมการออกดอกของเงาะ ปริมาณการใช้ปุ๋ย การจัดทำประวัติสวนและการใช้ที่ดิน เกษตรกรยังมีการปฏิบัติน้อย เนื่องจาก เกษตรกรไม่มีความรู้ความเข้าใจถึงหลักเกณฑ์ในการปฏิบัติที่ถูกต้อง ประกอบกับความเคยชินในการปฏิบัติแบบดั้งเดิม จึงทำให้มองว่าขั้นตอนการผลิตมีความยุ่งยากทำให้เสียเวลาในการปฏิบัติ และมีจำนวนแรงงานในการผลิตน้อย ดังนั้นเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรจึงควรให้ความรู้และคำแนะนำแก่เกษตรกรเพิ่มเติม เพื่อให้เกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจและเห็นถึงความสำคัญในการปฏิบัติที่ถูกต้อง ซึ่งจะส่งผลให้ผลผลิตเงาะที่ได้มีคุณภาพได้มาตรฐานตรงตามความต้องการของตลาด

การทดสอบสมมติฐาน พบว่า เพศ อายุ จำนวนแรงงานในครัวเรือน และพื้นที่ปลูกเงาะ มีความความสัมพันธ์กับการยอมรับการปฏิบัติตามระบบการผลิตทางการเกษตรที่ถูกต้องและเหมาะสมอย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ซึ่งสามารถอธิบายได้ดังนี้

1) เพศ มีความสัมพันธ์กับการยอมรับการปฏิบัติตามระบบการจัดการคุณภาพเกษตรที่ดีที่เหมาะสมสำหรับเงาะ คือ เกษตรกรเพศชายและหญิงมีการยอมรับการปฏิบัติตามระบบการผลิตทางการเกษตรที่ถูกต้องและเหมาะสมสำหรับเงาะแตกต่างกัน เนื่องจากเกษตรกรชายส่วนใหญ่มักเป็นหัวหน้าครอบครัว ที่มักจะได้รับโอกาสในการเข้าร่วมอบรมมากกว่าเกษตรกรหญิง ทำให้มีความรู้ความเข้าใจ และมีแนวโน้มในการยอมรับมากกว่าเกษตรกรหญิง ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ เกศสุดา เกตุมณี (2539 : 84) ซึ่งได้ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจทดลองทำนาหว่านน้ำตมโดยการลดการไถพรวนของเกษตรกร อำเภอสรพยา จังหวัดชัยนาท พบว่า เพศมีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจทดลองทำนาหว่านน้ำตมโดยการลดการไถพรวนของเกษตรกร

2) อายุ มีความสัมพันธ์กับการยอมรับการปฏิบัติตามระบบการจัดการคุณภาพเกษตรที่ดีที่เหมาะสมสำหรับเงาะ ซึ่งเกษตรกรที่มีอายุแตกต่างกัน จะมียอมรับการปฏิบัติตามระบบการผลิตทางการเกษตรที่ถูกต้องและเหมาะสมสำหรับเงาะแตกต่างกัน เนื่องจากเกษตรกรที่มีอายุมากมักจะมีประสบการณ์ในการผลิตเงาะมาก ทำให้มีแนวทางในการพิจารณาข้อดีข้อเสียของกิจกรรมที่จะทำ ซึ่งสอดคล้องกับ บุญเลิศ ศรีน้อย (2542 : 135) ที่ทำการศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับการเลี้ยงโคเนื้อลูกผสมของเกษตรกรในจังหวัดพัทลุงพบว่า เกษตรกรที่มีอายุมากจะมีการยอมรับวิธีปฏิบัติในการเลี้ยงโคมาก

3) จำนวนแรงงานในครัวเรือน มีความสัมพันธ์กับการยอมรับการปฏิบัติตามระบบการผลิตทางการเกษตรที่ถูกต้องและเหมาะสมสำหรับเงาะ ซึ่งเกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเกษตรกรรายย่อย มีพื้นที่ทำการผลิตน้อย จำนวนแรงงานน้อย ในการผลิตตามระบบการผลิตทางการเกษตรที่ถูกต้องและเหมาะสม จะต้องมีการดูแลเอาใจใส่ในทุกขั้นตอนการผลิต เพื่อให้ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพ ดังนั้นถ้าเกษตรกรมีพื้นที่ทำการผลิตน้อย จำนวนแรงงานน้อยก็สามารถช่วยกันดูแลได้อย่างทั่วถึง โดยไม่จำเป็นต้องมีการจ้างแรงงานในการผลิตเพิ่ม ซึ่งสอดคล้องกับ นริศรา ทูมมณี (2544 : 98) ที่ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการใช้เทคโนโลยีการผลิตมะม่วงเพื่อการส่งออกของเกษตรกรกลุ่มปรับปรุงคุณภาพไม้ผล จังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่าแรงงานในครัวเรือนมีความสัมพันธ์กับการใช้เทคโนโลยีการผลิตมะม่วงเพื่อส่งออก

4) พื้นที่ปลูกเงาะ มีความสัมพันธ์กับการยอมรับการปฏิบัติตามระบบการผลิตทางการเกษตรที่ถูกต้องและเหมาะสมสำหรับเงาะ โดยเกษตรกรที่มีพื้นที่น้อยจะมีการยอมรับมากกว่าเกษตรกรที่มีพื้นที่มาก ซึ่งอาจเป็นเพราะการทำการผลิตตามระบบการผลิตทางการเกษตรที่ถูกต้องและเหมาะสม ต้องการการดูแลอย่างทั่วถึง ถ้ามีพื้นที่น้อยจะสะดวกในการปฏิบัติ ไม่ต้องใช้แรงงานคนมาก ลงทุนน้อย ประหยัดเวลาและค่าใช้จ่าย ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ ประสงค์ บุญเจริญ (2545 : 104) ซึ่งศึกษาเรื่องการยอมรับเทคโนโลยีการผลิตสับปะรดโดยการใช้เกษตรกรที่เหมาะสมของเกษตรกรในจังหวัดชุมพร พบว่าพื้นที่ปลูกสับปะรดมีความสัมพันธ์กับยอมรับเทคโนโลยีการผลิตสับปะรดโดยการใช้เกษตรกรที่เหมาะสม

ดังนั้น ในการส่งเสริมก็จะต้องคำนึงถึงปัจจัยดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้นประกอบด้วย และจะต้องมีความสอดคล้องกับวิถีชีวิต วัฒนธรรมประเพณีของแต่ละชุมชน เพื่อให้การส่งเสริมการผลิตเงาะตามระบบการผลิตทางการเกษตรที่ถูกต้องและเหมาะสมมีประสิทธิภาพมากขึ้น

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย การยอมรับการปฏิบัติตามระบบการผลิตทางการเกษตรที่ถูกต้องและเหมาะสมสำหรับเงาะของเกษตรกร อำเภอบ้านนาสาร จังหวัดสุราษฎร์ธานี ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะดังนี้

ในอดีตที่ผ่านมา การฝึกอบรมให้ความรู้ทางด้านการเกษตรส่วนใหญ่จะเป็นหัวหน้า

ครอบครัวที่ได้รับการฝึกอบรม เช่นเดียวกับการฝึกอบรมในการปฏิบัติเรื่องระบบการผลิตทางการเกษตรที่ถูกต้องและเหมาะสม ผู้วิจัยเห็นว่าน่าจะเปิดโอกาสให้สตรีซึ่งเป็นแม่บ้านหรือเยาวชนสตรีได้เข้ารับการฝึกอบรมเพื่อเพิ่มพูนความรู้ทางการเกษตร เพราะสตรีส่วนใหญ่จะเป็นผู้ดูแลจัดการงานเกษตรด้านต่าง ๆ ด้วยเช่นเดียวกัน และในการฝึกอบรมความรู้ให้แก่เกษตรกรนั้น เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรน่าจะมีการประเมินและติดตามผลหลังการฝึกอบรม เพื่อชี้แนะข้อปฏิบัติที่เกษตรกรยังไม่เข้าใจและปฏิบัติไม่ถูกต้อง

การปลูกเงาะตามระบบการผลิตทางการเกษตรที่ถูกต้องและเหมาะสม ปัญหาอุปสรรคที่สำคัญอย่างหนึ่งก็คือ ปัญหาทางด้านแรงงานในการผลิต ดังนั้น จึงน่าจะมีการส่งเสริมและให้ความรู้แก่คนในครัวเรือนให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการทำการผลิต เพื่อลดข้อจำกัดในด้านแรงงานและลดต้นทุนในการจ้างแรงงานในการผลิต

เอกสารอ้างอิง

- เกศสุดา เกตุมณี. (2539). ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจทดลองทำนาหว่านน้ำตมโดยการลดการไถพรวนของเกษตรกร อําเภอสรรพยา จังหวัดชัยนาท. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- กรมวิชาการเกษตร. (2547). เอกสารระบบการจัดการคุณภาพ : GAP เงาะสำหรับเกษตรกร. กรุงเทพฯ: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- _____. (2550). คู่มือปฏิบัติการให้คำปรึกษาเกษตรกรตามระบบการจัดการคุณภาพ: การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับพืช (GAP). กรุงเทพฯ: กรมวิชาการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์.
- เฉลิมศรี คุ่มมะ. (2547). Food Safety ผลิตภัณฑ์ปลอดภัย นำไทยสู่ครัวโลก. วารสารส่งเสริมการเกษตร 36 (193): 2-3.
- ชนิศา เหล่าธรรมยิ่งยง หนูคง. 2549. การวิจัยนิตศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 1. ยะลา: คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.
- นริศรา ทุมมณี.(2544). ปัจจัยที่มีผลต่อการใช้เทคโนโลยีการผลิตมะม่วงเพื่อการส่งออกของเกษตรกรกลุ่มปรับปรุงคุณภาพไม้ผล จังหวัดฉะเชิงเทรา. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- บุญเลิศ ศรีน้อย. (2542). ปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับการเลี้ยงโคเนื้อลูกผสมของเกษตรกรในจังหวัดพัทลุง. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- ประทีป หนูนุช. (2547). ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติตามระบบการจัดการคุณภาพ: GAP ข้าวของเกษตรกรในอำเภวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี. วิทยานิพนธ์เกษตรศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

- ประสงค์ บุญเจริญ. (2545). การยอมรับเทคโนโลยีการผลิตสับปะรดโดยใช้เกษตรดีที่เหมาะสมของเกษตรกรในจังหวัดชุมพร. วิทยานิพนธ์เกษตรศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัย สุโขทัยธรรมาธิราช.
- สุนิตย์ ธีระพันธ์. (2548). การยอมรับการใช้เกษตรธรรมชาติของเกษตรกร อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม.
- สำนักงานเกษตรจังหวัดสุราษฎร์ธานี. (2551). ข้อมูลการผลิตพืช. [ออนไลน์]. ได้จาก: <http://www.suratthani.doae.go.th>.
- สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ. (2546). มาตรฐานสินค้าเกษตรแห่งชาติ. กรุงเทพฯ: สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์.
- อัญชลี กุณพงศ์. (2548). ปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติของเกษตรกรผู้ปลูกลำไยตามระบบการจัดการคุณภาพเกษตรดีที่เหมาะสมสำหรับลำไยในจังหวัดลำพูน. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- อุดมพร สุพคุณทร์. (2548). เกษตรดีที่เหมาะสมคืออะไร. วารสารเพื่อการพัฒนาชนบท 74 (6) : 92-98.